

Sklepi posvetovanja o stanovanjskih vprašanjih v Ljubljani

Pospeševanje stanovanjskega gradbeništva

Na pobudo Stalne konference mest so imeli 27. in 28. maja v Ljubljani posvetovanje o stanovanjskih vprašanjih, ki se je končalo zelo uspešno. Obravnavali so dosti vprašanj s tega področja, sklepi pa, ki jih je plenum na koncu sprejel, pomenijo trdno podlago za bodoče delo pri reševanju stanovanjskega vprašanja.

Glede družbenega upravljanja stanovanj so v sklepih ugotovili, da veljavni predpisi s tega področja več ne zadostujejo. Praksa je pokazala, da morajo biti hišni sveti glavni organi društvenega upravljanja stanovanjskih poslopij. Stanovanjske uprave je treba spremeniti v tehnične in administrativne servise, ki bodo opravljali posle, ki jim jih bodo zaupali hišni sveti, njihove upravne dolžnosti pa naj preidejo na organe ljudskega odbora. Delokrog stanovanjskih skupnosti se lahko razširi, tako da ne bo obsegal samo stanovanjskih, temveč tudi razna druga vprašanja, ki so važna za življenje državljanov v določeni skupini hiš (otroški vrtci, parki, prodajalne itd.).

Da bi se izboljšalo vzdrževanje stanovanjskih poslopij, je treba bolj natančno določiti, katera popravila spadajo v breme stanovalcev, katera pa v breme hišnega sveta. Na posvetovanju so ugotovili, da za zdaj še ni pogojev za uvedbo ekonomske najemnine, temveč naj najemnina samo omogoči poravnati stroške upravljanja in vzdrževanja.

Finansiranje stanovanjske gradnje

Ker je uvedba skladov in prispevka na plačne sklade pomembna napredka v metodi financiranja stanovanjske gradnje, so bili na posvetovanju mnenja, da naj bi družbena sredstva še vnaprej ostala glavni vir financiranja stanovanjske gradnje. V tem smislu je treba težiti, da se poveča stopnja prispevka na plačne sklade na približno 17%, v skladu z razvojem gradbene proizvodnje in naše ekonomike v celoti.

Razen tega so v sklepih poudarili, da je treba bolj mobilizirati tudi druga sredstva. Pri tem se v prvi vrsti misli na privatna sredstva državljanov, ki se zbirajo po stanovanjskih združenjih, sredstva podjetij in proračunskih ustanov. Pri dodeljevanju kreditov iz skladov je treba upoštevati take primere, kjer daje potrošek razpoložljivih družbenih sredstev pri gradnji stanovanj čim večji učinek.

S tem v zvezi so v sklepih poudarili, da ima pospešitev gradbene proizvodnje odločilen pomen za reševanje stanovanjskega vprašanja. Treba je uvajati industrijske metode graditve, pri čemer naj bi velika mesta prednjačila.

Prvi pomembnejši ukrep v tej smeri bi moralo biti izboljšanje proizvodnje gradbenega materiala, opreme in raznih naprav.

Da bi izpolnili povečani program stanovanjske gradnje, je neobhodno potrebno povečati proizvodnjo materiala in opreme, da bi pa pocenili in pospešili gradnjo, je treba uvesti nove, bolj ekonomične materiale, naprave, mehanizacije itd. (votla opeka, elementi iz betona, lahke

in druge vrste betona, lesene in druge lahke plošče, tipizirana vrata in okna, sanitarni kompleti, mehanizacija za gradbena podjetja, zlasti pa za opravljanje obrtnih del). Treba je čimprej izdelati predpise o standardih in tipih materiala, opreme, mehanizacije in orodja. Hkrati je treba razvijati proizvodnjo sodobnega in ekonomičnega pohištva.

Pri sami gradnji je treba doseči večjo mehanizacijo del, tako pripravljajnih kakor tudi zidarskih, zlasti pa obrtnih, ker predstavljajo ozko grlo v gradnji stanovanj, tako v pogledu časa kakor tudi glede cen. Na posvetovanju so bili tudi mnenja, da je treba posvetiti večjo pozornost strokovni izobrazbi gradbenih delavcev in zagotoviti večji dotok učencev.

Organizacijske priprave

Ker je stanovanjska gradnja najtesneje povezana s komunalnimi deli vsakega kraja, je nujno potrebno z organiziranjem in krepitevijo ustreznih služb pospešiti urbanistično planiranje,

sestavljanje načrtov in realizacijo. Glede arhitektonskega projektiranja so na posvetovanju postavili zahtevo, da se mora prilagoditi ne samo našim potrebam, temveč tudi našim tehničnim in gospodarskim možnostim. V ta namen je treba predpisati normative površin in opreme stanovanj, ki bi zagotovili določeni minimum higijene in udobnosti stanovanja. Graditev neracionalnih stanovanj iz družbenih sredstev je treba preprečiti z izboljšanim delom revizijskih komisij.

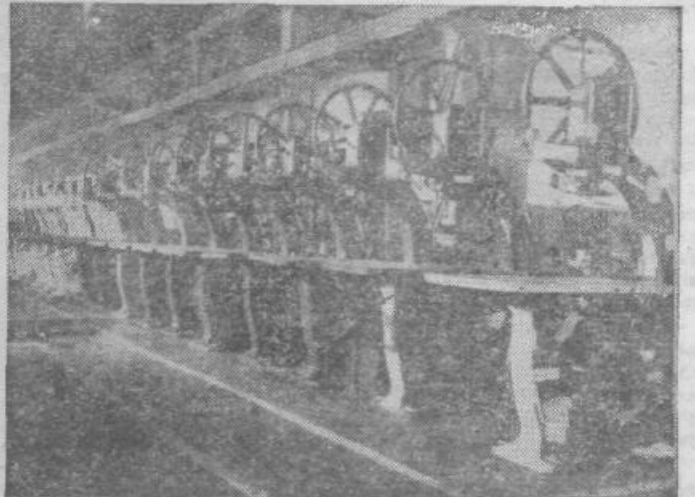
Posvetovanje je dalo priporočilo, naj bi pri graditvi stanovanj bolj osredotočili izdelavo načrtov in gradnjo stanovanjskih blokov.

Sklepi, ki jih je sprejelo posvetovanje, niso obvezni. O vseh teh priporočilih morajo odločiti ustrezni izvoljeni organi. Toda delovni pomenek širokega kroga državljanov, ki tako ali drugače sodelujejo pri reševanju stanovanjskega vprašanja in ki so ga ostvarili na tem posvetovanju, bo nedvomno vplival na smer naše bodoče stanovanjske politike. V tem smislu pomeni to posvetovanje preobrat v razvoju našega stanovanjskega gospodarstva.

D. Stefanovič

NOVE MOŽNOSTI ZA ZAPOSILITEV KOVINSKE INDUSTRIJE BOSNE IN HERCEGOVINE

Ceprav se kovinska industrija Bosne in Hercegovine bori danes z velikimi težavami, ker nima dovolj strokovnega osebja, ker ji manjkajo proizvodjalne izkušnje in ker ima zastarelo opremo in podobno, vendar je lani dala drugi industriji in široki potrošnji nekaj stotin raznih artiklov, ki smo jih do osvoboditve predvsem uvažali. Skupna vrednost teh proizvodov znaša okrog 10 milijard dinarjev.

Po letu 1950 so strukturo proizvodnje razširili z novimi in zelo važnimi izdelki. V letu 1955 je dala kovinska industrija tržišču nad 220 ton koles in delov za kolesa, 50.000 kosov verig, 55 ton modernih pločevinastih karserenj za avtomobile, 55 ton kompresorjev, 14 ton pnevmatičnega oročja, 19 ton preciznih delov za motorje z notranjim izgoranjem, 66 ton strojnega vijčnega blaga in 5 ton svečk za letala. Vse te izdelke so začeli proizvajati šele po letu 1950.

Kljub uspehom, ki jih je ta industrija dosegla v 10 letnem povojnem razvoju, pa stoji pred njo še zelo važni in razmeroma zelo nujni problemi. Med najvažnejše bi lahko prišle naslednje:

— izdelava rezervnih delov za pravilno rešitev remonta in zamenjavo opreme v industriji, zlasti pa v rudarstvu. Ker to vprašanje še ni rešeno, je del opreme izven obratovanja, drugi del pa čezmerno in neracionalno trošijo. Tako vsako leto izgubimo na razne načine na stotine milijonov dinarjev;

— izdelava naprav in opreme za izkoriščanje plinov, ki nastajajo pri kemičnih procesih in ki jih sedaj samo deloma izkoriščamo. To zlasti velja za kokarne in rafinerije nafte. S pravilnim izkoriščanjem teh plinov bi prihranili vsako leto v industriji in gospodinjstvu nad 50.000 m³ drv in okrog 100.000 ton premoga. Teh plinov ne izkoriščamo, ker primanjkuje ambalaže in naprav za potrošnjo. Skupnost trpi zaradi tega milijonsko škodo;

— izdelava naprav za izkoriščanje električne energije v času od polnoči do 6. ure zjutraj, ko je potrošnja v industriji najmanjša, prenos električne energije pa je najugodnejši zaradi majhne obremenitve vodov. S temi napravami bi ob ugodnih cenah električne energije veliko prihranili pri potrošnji lesa in premoga, ker bi to energijo uporabljali za opravljanje posameznih gospodarskih dejavnosti, s segrevanjem delovnih prostorov pred začetkom dela pa bi prihranili okrog 15% kurjave.

Kovinska industrija bi lahko imela pri reševanju teh problemov vidno vlogo.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Potrošnja mleka v prahu raste

Prva poročila Tovarne mleka v prahu »Pionir« v Zupanji, ki je pričela obratovati leta 1952, so vsebovala ugotovitev: »Sklepiščišča so prepolna mleka v prahu. Nikamor ga ne moremo prodati«.

Naši ljudje, ki so bili navajeni samo na sveže mleko, so se le počasi navajali na mleko v prahu. Da se prve količine ne bi pokvarile, je morala tovarna prah sprati toplo in iz njega izdelovati mehki sir.

Odleji si prizadevajo, navaditi potrošnika na mleko v prahu. Uspeh te čedalje večji. Mleko v prahu so ponujali bolnišnicam, porodničnicam, domovom za otroke in celo kavarnam. Polagoma so se vendarle pričele izražati prednosti mleka v prahu: bolj je hranljivo od tekočega ker ne vsebuje odvečne vode. V zimskih mesecih nadomestuje sveže mleko, ko ga manjka. Transportira se mnogo lažje. Poleti, ko se sveže mleko hitro kvari, so prednosti mleka v prahu očitne. V prehrani dojenčkov je pokazalo odlične rezultate.

Danes se ta izdelek v potrošnji vse bolj uporablja. Tovarna »Pionir« je v treh letih predelala okoli 7 milijonov 800 tisoč litrov mleka. Danes je povpraševanje po mleku v prahu večje od njegove proizvodnje. Največ ga trošijo industrijski in turistični kraji, kot surovino pa ga uporabljajo tovarne čokolade in bonbonov, pekarska industrija in lekarna.

S. M.

